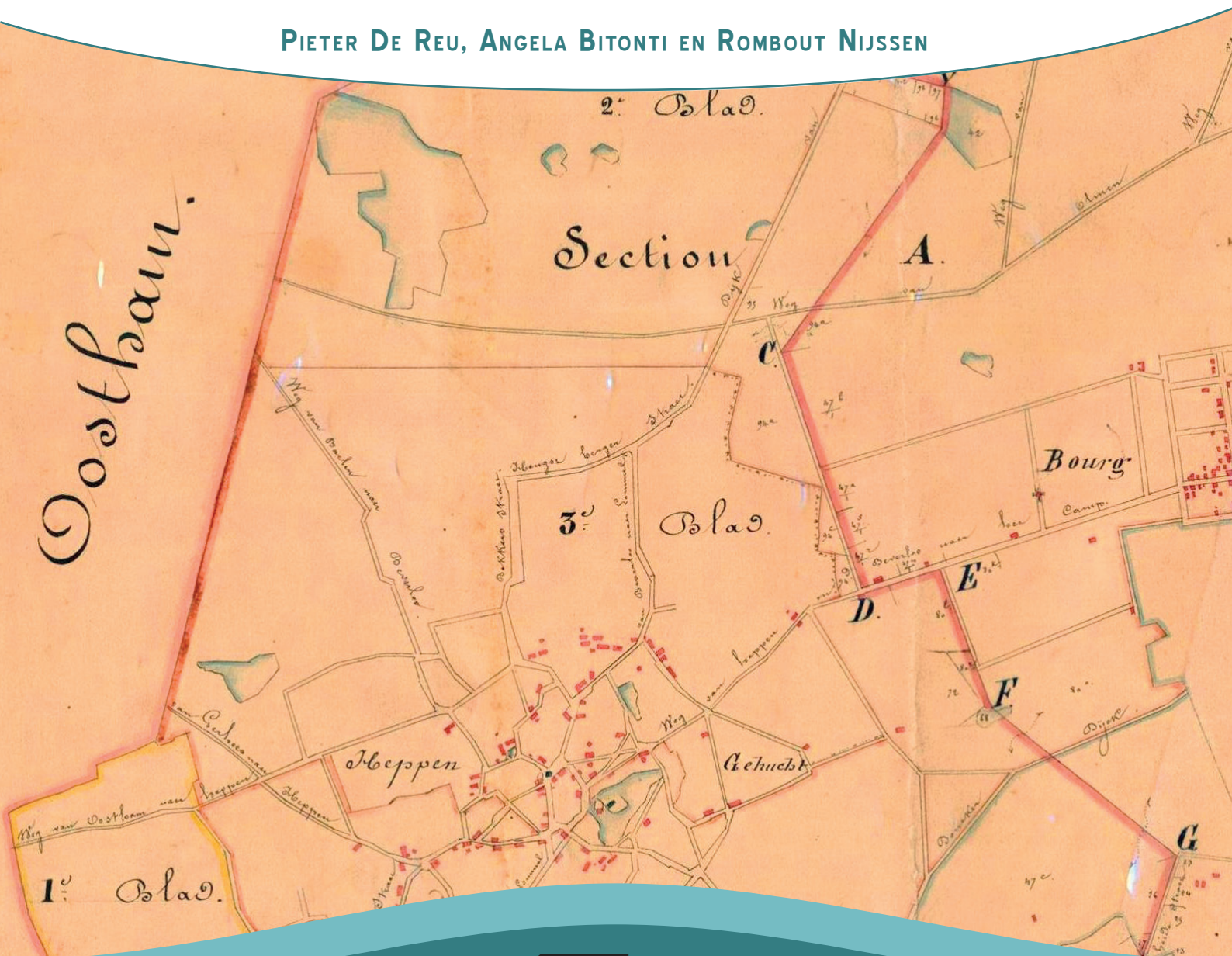

Inventaris van het archief van het controlekantoor Beringen van de administratie van het kadaster

Overdracht 2010

PIETER DE REU, ANGELA BITONTI EN ROMBOUT NIJSSEN

INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN HET
CONTROLEKANTOOR BERINGEN
VAN DE ADMINISTRATIE VAN HET KADASTER
OVERDRACHT 2010

RIJKSARCHIEF TE HASSELT
INVENTARISSEN

110

Naamsvermelding - Niet Commercieel - Geen Afgeleide Werken
CC BY-NC-ND
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
CC BY-NC-ND
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/fr/>

ISBN : 978 90 5746 768 4

Algemeen Rijksarchief

D/2015/531/016

Bestelnummer: Publ. 5444

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u gratis bekomen op eenvoudig verzoek (publicat@arch.be)
of raadplegen op internet (<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: 2154

Inventaris van het archief van het
controlekantoor Beringen
van de administratie van het kadaster
Overdracht 2010

door

Pieter DE REU, Angela BITONTI en Rombout NIJSSEN

Brussel
2015

Wijze van aanvragen

Stukken beschreven in deze inventaris kunnen in de leeszaal ter raadpleging worden aangevraagd door middel van het nummer van de toegang, vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde van de toegang:

2154

Een document zelf wordt aangevraagd met het *inventarisnummer*, d.i. het nummer dat u aantreft links vóór elke archiefbeschrijving.

Beperkingen inzake raadpleging

De raadpleging van dit archief is onderworpen aan de bepalingen van de Archiefwet van 24 juni 1955, gewijzigd bij wet van 6 mei 2009.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Bij het citeren wordt het archief de eerste maal met zijn volledige naam geciteerd. Nadien volstaat een verkorte referentie.

Volledig: RIKSARCHIEF HASSELT, *Controlekantoor Beringen*, nr. ... [inventarisnummer].

Verkort: RAH, *Controlekantoor Beringen*, nr. ... [inventarisnummer].

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	7
ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	9
I. IDENTIFICATIE.....	9
II. CONTEXT.....	9
A. Archiefvormer	9
1. Naam	9
2. Geschiedenis.....	9
a. Definitie van het “kadaster”	9
b. 1796-1843: voorgeschiedenis	9
c. 1844-heden: ontstaan en ontwikkeling	12
3. Bevoegdheden en activiteiten	13
4. Organisatie.....	15
B. Archief	16
1. Geschiedenis van het archief.....	16
2. Verwerving	16
III. INHOUD EN STRUCTUUR.....	17
A. Inhoud	17
B. Uitgevoerde selecties en vernietigingen.....	17
C. Toekomstige aangroei	18
D. Ordening.....	18
IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK.....	19
A. Voorwaarden voor de raadpleging	19
B. Voorwaarden voor reproductie	19
C. Taal en schrift.....	19
D. Aanwijzingen voor het gebruik.....	20
1. Zoeken aan de hand van het perceelnummer	20
2. Zoeken aan de hand van de naam van een (voormalige) eigenaar.....	20
V. VERWANT MATERIAAL	21
A. Originelen en kopieën	21
B. Documenten met een verwante inhoud	21
1. Andere kadasterreeksen: mutatiedocumenten en expertise- en perequatiedocumenten	21
2. De dossiers van afpaling van Limburgse gemeenten	22
C. Publicaties	22
VI. BESCHRIJVINGSBEHEER	23

INVENTARIS	25
I. BERINGEN	25
A. Beringen (Beringen 1)	25
B. Beverlo (Beringen 6)	27
C. Koersel 1 (Beringen 5)	28
D. Koersel 2 (Beringen 4)	29
E. Paal 1 (Beringen 2)	29
F. Paal 2 (Beringen 3)	31
II. HAM	31
A. Kwaadmechelen (Ham 2)	31
B. Oostham (Ham 1)	32
III. HEUSDEN-ZOLDER	33
A. Heusden 1 (Heusden-Zolder 1)	33
B. Heusden 2 (Heusden-Zolder 2)	34
C. Zolder 1 (Heusden-Zolder 3)	34
D. Zolder 2 (Heusden-Zolder 4)	36
IV. TESSENDERLO	36
A. Tessenderlo 1	36
B. Tessenderlo 2	38
C. Tessenderlo 3	39
D. Tessenderlo 4	39

WOORD VOORAF

Kadastrale archiefdocumenten hebben altijd tot de verbeelding gesproken. De belastingdienst ondernam begin negentiende eeuw het reusachtige werk om het onroerend vermogen van elke familie te registreren. Deze inventarisatie wordt tot op heden geactualiseerd. Het kadaster brengt deze informatie ook nog eens in kaart voor het historisch onderzoek. Het kadastraal archief wordt echter relatief weinig geraadpleegd. De toegankelijkheid van al dit materiaal was lange tijd niet optimaal, en daardoor bleven de waardevolle bronnen onderbenut.

De recente hervormingen bij de diensten van Patrimoniumdocumentatie bij de Federale Overheidsdienst Financiën boden de kans om de archieven van de Limburgse controlekantoren van het kadaster te verwerven. De oudste leggers en tafels zijn ruim 150 jaar oud en vormen een onafgebroken reeks archiefbescheiden van onschatbare waarde. Daarenboven kan deze informatie ook op eigentijdse kaarten gesitueerd worden. Voor wetenschappers met historische belangstelling schraagt de analyse van de kadastrale informatie verschillende soorten onderzoek: geologie, geografie, toponymie, ecologische geschiedenis, industriële geschiedenis, huizengeschiedenis en – misschien wel de voornaamste – de sociaal-economische geschiedenis.

Deze inventaris ontsluit een reeks kadastrale basisdocumenten uit het controlekantoor van Beringen. Onderzoekers vinden hierin de toegang tot een veelzijdige bron voor de geschiedschrijving van de toenmalige gemeenten Beringen, Beverlo, Heusden, Koersel, Kwaadmechelen, Oostham, Paal, Tessenderlo en Zolder.

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

I. IDENTIFICATIE

Referentie:	BE RAH, KAD Beringen (515 – 2391)
	Nummer toegang: 2154
Naam:	Archief van de het controlekantoor Beringen van de administratie van het kadaster
Datering:	1844-1997
Beschrijvingsniveau:	Archiefbestand
Omvang:	396 nrs (11,30 m)

II. CONTEXT

A. ARCHIEFVORMER

1. NAAM

Federale Overheidsdienst Financiën. Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie. Gewestelijke directie van mutaties en schattingen Limburg. Kadastercontrole van Beringen.

2. GESCHIEDENIS

a. Definitie van het “kadaster”

De term kadaster duidt op het geheel van de documenten die worden aangemaakt om de onroerende goederen in kaart te brengen, te bepalen wie de eigenaar ervan is en de waarde met het oog op de belasting van de goederen te schatten. Het is tezelfdertijd de benaming van de dienst binnen de belastingadministratie die deze taken vervult. Met andere woorden: de diensten van het kadaster zorgen voor het opstellen en het bijhouden van een kadaster, aan de hand waarvan de belastingheffende overheid steeds kan te weten komen welk bebouwd of onbebouwd perceel tot wiens persoonlijk bezit behoort. Op basis hiervan kan de fiscus een grondbelasting of onroerende voorheffing instellen.

b. 1796-1843: voorgeschiedenis

De inrichting van de lokale controlekantoren kent een lange en moeizame voorgeschiedenis die op het eind van de achttiende eeuw en het begin van de negentiende eeuw aanvangt.¹ Tijdens de eerste jaren van het Franse bewind maakten de Limburgse gebieden een bezettingspolitiek mee. De revolutionairen toonden er twee gezichten. Enerzijds waren alle

---

¹ VERHELST J., *De documenten uit de ontstaansperiode van het moderne kadaster en van de grondbelasting (1790-1835)* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. *Miscellanea Archivistica* 31), Brussel, 1982, p. 42 en DE REU P., *De Geschiedenis van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (1796-2006). Organisatie, bevoegdheden, ambtsgebieden, archiefvorming* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. *Miscellanea Archivistica. Studia* 198), Brussel, 2011, p. 202.

Franse “citoyens” – onder wie ook de inwoners van het departement van de Nedermaas – gelijk voor de belastingwet. De grieven over de ongelijkheid en de willekeur van het Franse ancien régime-belastingstelsel waren immers bij de voornaamste oorzaken van het uitbreken van de revolutie. Anderzijds werden de negen Belgische departementen als wingewesten beschouwd: vanaf de eerste dag van het nieuwe republikeinse jaar, op 22 september 1796 (1 vendémiaire an V), werden de Franse grondbelastingen in de Belgische gewesten geheven. De inning van deze belastingen bleek belangrijker dan het feitelijke kadastreren van de verschillende gronden.

De Nationale Vergadering besliste bij wet van 23 november 1790 dat de grondbelasting vastgelegd zou worden op basis van geschreven bronnen: aanwijzende tafels, staten van elke sectie en leggers, zonder bijhorende plannen.² Deze wet was na de aanhechting van onze gewesten bij de Franse republiek ook van kracht in het departement van de Nedermaas. De lokale municipaliteitsbesturen namen de taak voor de opmaak van geschreven belastingdocumenten op zich en werden hierin geruggensteund door het coördinerende departementsbestuur.³ De burgervader van het lokale bestuur kon vijf commissarissen benoemen, die de landmeters bijstonden. Er werden echter amper plaatselijke landmeters of schatters op pad gestuurd. Waarschijnlijk deden de lokale besturen wel een beroep op de bestaande zeventiende-eeuwse en achttiende-eeuwse kadastrale bronnen.⁴ Het is daarom niet verwonderlijk dat er een grote kloof groeide tussen het republikeinse ideaal om komaf te maken met de oneerlijke ancien régime-belastingheffing en de Franse belastingheffing in de praktijk.

Van bij aanvang beseften de beleidsmakers dat er zonder degelijke kadastrale fundamenteen geen sprake kon zijn van de beoogde gelijkheid onder de belastingplichtigen. Maar de weinig rooskleurige openbare financiën en de buitenlandse oorlogsdreiging verhinderden het immense landmetings- en schattingswerk aan te vatten en een netwerk van landmeterkantoren uit te bouwen. Onder het consulaat van Napoleon werd op 3 november 1802 (12 brumaire an XI) een eerste poging ondernomen om de belastingen te heffen aan de hand van een kadaster, dat gebaseerd was op actuele kaarten.⁵ Het project kreeg de naam “*cadastre général par masse de culture*” in het Nederlands benoemd als het kadaster met teeltblokken of het kadaster volgens teeltplan. Het was een weliswaar plompe en weinig ambitieuze kadastrering, maar de uitvoerende overheid meende dat het erg snel kon worden uitgevoerd.⁶ De

---

² BLOCH M., *Les plans parcellaires en France, de la Révolution à l'Empire: les premières tentatives de cadastre fiscal*, in *Annales d'histoire économique et sociale*, Parijs, 1929, p. 392-395.

³ De grondbelasting was een zogenaamde repartitiebelasting op vier niveaus. De centrale administratie eiste vanuit Parijs een vooraf bepaalde som op, die de grondbelasting diende op te brengen. Dit bedrag werd – onder meer op basis van de bevolkingsaantallen – verdeeld over de verschillende departementen. Daarna maakte het departementsbestuur een zo rechtvaardig mogelijke verdeling over de administratieve arrondissementen en ten slotte berichtte de onderprefect aan de municipaliteiten hoeveel geld zij moesten ophalen. De lokale besturen dienden zelf maar uit te zoeken hoe de geldsom over de verschillende eigenaars van onroerende goederen werd “omgeslagen”.

⁴ DUVOSQUEL J.-M., *Cadastrés de paroisses en Belgique et dans la France du Nord*, in BRUNEL G., GUYOTJEANNIN O. & MORICEAU J.-M. (red.), *Terriers et plans-terriers du XIIIe au XVIIIe siècle. Actes du colloque de Paris (23-25 septembre 1998)*, Parijs, 2002, p. 110-111.

⁵ PRENEEL M., *Op de grens van het archiefperceel. De bewogen geschiedenis van het archief van het Belgische kadaster*, in VAN DER EYCKEN M. en HOUTMAN E., *Liber Amicorum Coppens Herman. Deel I (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia 115)*, Brussel, 2007, p. 292.

⁶ OCKELEY J., *Inventaris van de verzameling kaarten berustend op de Directie van het Kadaster van Brabant. I. Het Kadaster met teeltblokken (Cadastre par masse de culture) (Algemeen Rijksarchief. Toegangen in beperkte oplage 581)*, Brussel, 2005, p. 10.

voorbereiding van dit kadaster volgens teeltblok bestond uit twee voorname taken: het opmeten en opmaken van plannen enerzijds en het evalueren van een kadastraal inkomen dat voor iedere gemeente bepaald werd anderzijds. Aaneengesloten stukken land met hetzelfde type grondgebruik of teelten – zoals tuinen, bossen, vijvers, heide, akkerland, weiland – werden als één geheel aanzien, wat het opmeten en inventariseren van de gronden uiteraard enorm versnelde. Alle plannen werden op schaal 1 op 5.000 opgemeten en kregen een oriëntatie naar het noorden. Vervolgens berekende een schatter op basis van de kaarten de netto-opbrengst per soort van grondgebruik. Op die manier kon het lokale bestuur de inwoners aan de hand van hun soort eigendom individueel gaan taxeren.⁷ Deze hele kadastrering bleef een lokale aangelegenheid, waarin het ministerie van Financiën amper ondersteuning gaf. Het departement van de Nedermaas fungeerde als tussenbestuur, maar het was bepaald niet de beste leerling van de klas.⁸ Het kadaster met teeltblokken leidde tot een rechtvaardiger verdeling van de grondbelastingen onder de gemeenten, maar de registratie van het individuele onroerende bezit, met informatie over de soort en de waarde van de afzonderlijke gronden en gebouwen, bleef vooralsnog uit.

Napoleons gerenommeerde minister van Financiën Gaudin gooide het daarom over een andere boeg. Nu er relatieve vrede heerste in Europa, kregen de kadasterwerken een hernieuwde aandacht. Hoewel de beleidsvoerders nog steeds genoodzaakt waren de grondbelasting volgens een klassiek repartitiestelsel te heffen, konden ze het kadaster wel een nieuwe invulling geven. Een goed functionerend kadaster is niet alleen een essentieel belastinginstrument, maar het heeft daarenboven een grote administratieve en statistische waarde. De financiënwet van 15 september 1807 had een “*cadaastre par épreuve*” voor ogen, waarbij alle afzonderlijke percelen in kaart werden gebracht: dit is het kadaster dat we de dag van vandaag kennen. De centrale staat onttrok de verantwoordelijkheid aan de gemeentebesturen door zelf de kadasterwerken te leiden en openbare landmeters te benoemen die actief waren op lokaal niveau. De uitvoering van de kadastertaken werd opgevolgd door de Maastrichtse directeur van Directe Belastingen en werd gecoördineerd door het bestuur van het departement van de Nedermaas. De landmeters in de Limburgse gemeenten werden voornamelijk uit de Franse grensstreek gerekruteerd, in tegenstelling tot de aanwerving van plaatselijke landmeters in de voorgaande jaren. Zij maten de percelen op en brachten deze op kaart en inventaris, vanaf het verschijnen van de uitvoeringsdecreten van 27 januari 1808 en 20 april 1808. Van dan af besliste het Nedermaasdepartement jaarlijks tot het volledig perceelsgewijs kadastreren van enkele gemeenten.

Slechts opgehouden door de Europese oorlogsprikelen in 1814, beval koning Willem meteen de voortzetting van de kadasterwerken in de Zuidelijke Nederlanden.⁹ De kadastrering van de

---

⁷ COPPENS H., *Oud en nieuw kadaster*, in *Spiegel Historiael*, 1968, jaargang 3, nr 11, p. 602: Niet alle municipaliteiten werden op die manier gekadastrerd. Het kadaster met teeltblokken was een “inductief kadaster”: in elk departement werden enkele representatief geachte gemeenten gekadastrerd, waarna de resultaten en dus belastingtarieven werden toegepast in vergelijkbare gemeenten. Een beknopte geschiedenis over de moeizame organisatie en uitvoering van het kadaster met teeltblokken is te lezen in: DE BROUCKERE C. en TIELEMANS F., *Répertoire de l'administration et du droit administratif de la Belgique. D1 IV*, Brussel, 1838, p. 16-18.

⁸ Brief van 14 juli 1804 (25 messidor an XII) van de minister van Financiën aan de prefecten van de departementen.

⁹ VELDHORST A., “Voor het kadaster getekend: Gericke”. van klerk in *Kleef tot genobliteerd gouverneur van Nederlands-Limburg*, in *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg*, 1995, nr. 131, p. 159-198.

provincie Limburg (in omvang veel groter dan het huidige Limburg¹⁰) verliep voorspoedig. Op het einde van de Nederlandse periode waren de meeste opmetingen en schattingen voltooid en was de administratie klaar om de laatste onevenwichtige waardeschattingen op provinciaal niveau weg te werken. Administratieve problemen ten gevolge van de Belgische onafhankelijkheid strooiden echter roet in het eten. Vanaf dan kende de Limburgse kadasterwerking – wier voorgeschiedenis tot op dat moment erg gelijklopend met de andere Belgische provincies was – een atypisch verloop, dat slechts kan vergeleken worden met de Luxemburgse kadastergeschiedenis. Als de Franse periode (ca. 1795-1814) het tijdperk was van een moeizame opbouw van de kadasteradministratie en het bepalen van de gemeentegrenzen, en de Nederlandse periode (1815-1830) het tijdvak genoemd wordt van de bestendiging en versnelde uitvoering van de kadasterwerken, dan moet het begin van de Belgische periode (1830-1845) als de tijd beschouwd worden die gedomineerd werd door de grensperikelen met Nederland.

Na de onafhankelijkheid werden de kadasterwerken in België gestaakt en een tijdlang werd geen initiatief genomen. De Nederlandse legers namen prompt de Limburgse kadastrale leggers mee.¹¹ Nederland en België leefden nog jarenlang op voet van oorlog en de discussie over de bestaansreden en het grondgebied van België bleef de Europese agenda bepalen. Het door de Europese mogendheden neutraal verklaarde België was de facto in het bezit van de regio Maastricht en enkele Duitstalige Limburgse gebieden. Vanaf 1838 verzachtte het klimaat: koning Willem zag in dat België in de Europese context zou blijven bestaan – ondertussen kostte de oorlogsdreiging handenvol geld voor het Nederlandse staande leger – en bij de aanvaarding van de gemaakte afspraken kon hij toch wel wat uit de brand slepen.¹² Koning Willem I bond in en de vrede tussen België en Nederland werd formeel beklonken tijdens het Verdrag van Londen in 1839. Het eindverdrag werd daarna praktisch uitgewerkt en hier en daar lieten de partijen verbeteringen aanbrengen, die tot het traktaat van 5 november 1842 en de Nederlands-Belgische conventie van 8 augustus 1843 leidden. Met de Europese vrede was eindelijk ook de Limburgse boedelscheiding bezegeld. Toen de territoriale oplossing in 1838 nog in de maak was, hadden de Belgische kadasterambtenaren het opmetings- en schattingswerk al hervat.¹³ Deze werkzaamheden werden in 1843 en 1844 voltooid: alle Limburgse gronden en gebouwen waren opgemeten, in kaart gebracht, geïnventariseerd en naar kadastrale waarde geschat.

c. 1844-heden: ontstaan en ontwikkeling

Nu was het zaak om alle veranderingen van de kadastrale toestand nauwkeurig op te volgen en de kadastrale bescheiden daaraan aan te passen. Een bestendige en volwaardige kadasteradministratie moest deze continuïteit garanderen. Het Limburgse kadaster was vanaf 1 april 1845 officieel werkzaam. De wetgever maakte meteen een concreet onderscheid tussen de *sedentaire dienst* en de *actieve dienst*. De *sedentaire dienst* bestaat letterlijk uit de “kadasterbewaring” of het bijhouden van de kadastrale gegevens, op basis waarvan de onroerende voorheffing bepaald wordt. Het zijn de gewestelijke directies die de dienst van de kadasterbewaring uitmaken: één per provincie. De gewestelijke directie van Limburg bevindt

¹⁰ DE VRANKRIJKER A., *De grenzen van Nederland. Overzicht van wording en politieke tendenzen*, Amsterdam, 1946, p. 191-194.

¹¹ CHALLE J.-P., *Het oorspronkelijk kadaster en zijn gebruik*, in *Driemaandelijks tijdschrift van het Gemeentekrediet van België*, 1973, jaargang 27, nr. 105, p. 155.

¹² ROEGIERS J. & VAN SAS N., *Revolutie in Noord en Zuid (1780-1830)*, en BLOM J. en LAMBERTS E. (red.), *Geschiedenis van de Nederlanden*, Rijswijk, 1994, p. 251.

¹³ Zie ook: MULLER E., *De invoering van het kadaster in Limburg*, in *Geodesia*, 1979, nr. 21, p. 253-257.

zich vanouds in Hasselt. Een bijzondere taak van de Hasseltse directie vormt het afleveren van uittreksels uit kadastrale plannen en leggers.¹⁴ Daarnaast is er de *actieve dienst*, waar de feitelijke actualisatie van de kadastrale gegevens op lokaal niveau gebeurt. Hiervoor steunde het kadaster op een uitgebreid netwerk van plaatselijke landmeterkantoren.¹⁵

Sinds 1844 is er op het laagste echelon een landmeter werkzaam, ook in het kadasterkantoor van Beringen, dat pas in 1845 officieel werd opgericht. Hij werkt er samen met andere kadaster-ambtenaren om de kadastrale basisdocumenten in overeenstemming te brengen met de onroerende realiteit. De geactualiseerde gegevens worden naar de gewestelijke directie verstuurd, en nadien worden de belastingambtenaren die instaan voor de heffing en inning van de jaarlijkse grondbelastingen geïnformeerd. De landmeters gaan zelf ook op pad om veranderingen van onroerende goederen te velde te controleren.

Tegenwoordig is het kadaster een dienst binnen de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, een pijler van de Federale Overheidsdienst Financiën.¹⁶ Het kadasterkantoor van Beringen onderging weliswaar enkele organisatorische aanpassingen, maar de activiteiten en bevoegdheden bleven altijd dezelfde. In principe zijn de werkprocessen in de lokale kadaster- en controlekantoren weinig veranderd, abstractie gemaakt van het gebruik van de computer en de introductie van een digitaal informatiesysteem.

3. BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

In 1844 bestond er eindelijk een inventaris van alle Limburgse onroerende goederen, met alle relevante informatie over de goederen en de respectieve eigenaars. 1844 geldt daarom als het startjaar voor de kadastrale informatie. Vanaf dat moment dienden de Limburgse kadasterambtenaren alle veranderingen van de opgeschreven onroerende goederen – zoals verkopen, wijzigingen van de perceelgrootte, verandering van bestemming van de grond, afbraak of opbouw van een gebouw – nauwgezet bij te houden. Het actualiseren van alle veranderingen gebeurt tot op vandaag, zodat de fiscus en de onderzoeker kunnen te weten komen wat een bepaalde persoon aan gebouwen en gronden bezat, op elk gegeven moment. Daarom opperde de jonge Belgische overheid dat de tijd rijp was om het toenmalige Reglement van Bewaring aan te passen (zie het KB van 22 maart 1843). Dit reglement was een soort van handleiding met regels over de te verrichten taken. Het was daarenboven een handzame richtlijn die de onderlinge coördinatie en de afzonderlijke taken van de landmeters, controleurs, inspecteurs en de provinciale directeur voorschreef. Het werd gewijzigd op 22 maart 1845¹⁷, was van kracht vanaf 1 april 1845 en werd verder aangevuld door het MB van 18 november 1853.

De facto verving het Reglement van Bewaring de “Franse” werkmethode voor het opmaken van het kadaster – die sinds 1811 was vastgelegd in de befaamde *Recueil méthodique des lois, décrets, instructions et décisions sur le cadastre, approuvé par le Ministre des Finances* – en vulde meteen de regelgeving over de feitelijke bewaring aan.¹⁸ Een eerste Reglement van

¹⁴ In de begrotingswet van 20 december 1867 was gestipuleerd dat de betaling daarvan aan de schatkist zou toekomen. De tarieven zijn vastgelegd bij KB van 21 december 1867.

¹⁵ DE REU P., *De Geschiedenis* p. 119-120.

¹⁶ PRENEEL M. en VERHELST J., *FOD Financiën* in VAN DEN EECKHOUT P. en VANTHEMSCHE G. (red.), *Bronnen voor de studie van het hedendaagse België 19de-20ste eeuw*, 2de uitg., Brussel, 2009, p. 407-421.

¹⁷ BS, 31 maart 1845, *Règlement pour la conservation du Cadastre du Royaume de Belgique*, p. 745.

¹⁸ ZOETE, A., *De documenten in omloop bij het Belgisch Kadaster (1835-1975)* (*Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Miscellanea Archivistica 21*), Brussel, 1979, p. VI-VII.

Bewaring werd reeds uitgevaardigd op 10 februari 1835 en was slechts van kracht in de al gekadastrerde provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Brabant, Henegouwen, Namen en Luik. De versie van 26 juli 1877 is de laatst gekende versie¹⁹, en de inhoud werd naderhand herhaaldelijk gewijzigd door wetten of ministeriële omzendbrieven. In 1938 bracht men een gecoördineerde versie uit, die vlug verouderde. Vanaf 1965 gebruikt het kadaster de 'Algemene Instructies M', die gebaseerd zijn op het reglement van 1877, maar telkens worden aangepast aan de actuele werkmethodes.

De bevoegdheden van het controlekantoor van Beringen zijn sinds de oprichting ervan amper gewijzigd. De landmeters in het kantoor doen hun controle van de kadastrale veranderingen ter plaatse, en gebruiken hiervoor voornamelijk gegevens uit het naburige registratiekantoor.²⁰ Want zowel het Reglement van Bewaring uit 1845 als de meest recente Algemene Instructies M stellen: "geen mutatie zal zich in het kadaster voordoen, indien ze niet door authentieke stukken werd geconstateerd. Naast de verklaringen omtrent de onroerende wijzigingen die door de lokale besturen werden gegeven, zijn het de geregistreerde akten uit de ontvangkantoren van registratie & domeinen die als basis voor de mutaties van het kadaster dienen." Verder verzorgen de landmeters het contact met de belastingplichtige en de informatie-uitwisseling met de belastingambtenaren.²¹ De kadastercontrole van Beringen staat ook in voor het samenstellen en actualiseren van een gedetailleerd overzicht van bebouwde en onbebouwde eigendommen.

De controleur van de *actieve dienst* was belast met het toezicht op het werk van de landmeters. Hij controleerde de opmetingschetsen, de stukken bewaard door het gemeentebestuur, de zorg waarmee de kaarten en formulieren werden ingevuld, de regelmaat waarmee de mutaties werden opgenomen en de mate waarin de voorschriften van het reglement van bewaring werden nageleefd.²² De opmetingen gebeurden door de landmeters in dienst van het kadaster. Zij voerden per jaar minstens twee *omreiswerken* uit; vooraf brachten ze de burgemeesters en de eigenaars van de te schatten percelen op de hoogte van hun komst.

De jaarlijkse *omreiswerken* (controles ter plekke) om de wijzigingen inzake eigenaar, structuur en kadastraal inkomen van de percelen bij te houden, volstonden niet. Het kadaster hinkte voortdurend achter op de onroerende realiteit. Vooral de kloof tussen het berekende kadastrale inkomen en de werkelijke waarde van de onroerende goederen groeide. In 1861-1865 en in 1896-1898 organiseerde het kadaster daarom algemene *perequaties* om het kadastraal inkomen opnieuw af te stemmen op de werkelijke waarde van het onroerend goed. De belastingwet van 29 oktober 1919 voerde een nieuw systeem in voor de berekening van het kadastraal inkomen, maar door de continue schommelingen in de waarde van vastgoed bleek ook dat ontoereikend. Uiteindelijk besliste de wet van 13 juli 1930 tot tienjaarlijkse kadastrale herzieningen, aangevuld met plaatselijke herzieningen waar nodig. De laatste herziening dateert van 1980, met de kadastrale situatie van 1975 als basis.²³ Sinds het aanslagjaar 1991 worden de waarden van 1975 met een indexcijfer vermenigvuldigd.

---

¹⁹ BS, 18 augustus 1877.

²⁰ MARSTBOOM L., BOURLON R. en JACOBS A., *Le cadastre et l'impôt foncier*, Brussel, , 1956, p. 59 en volgende.

²¹ VERHELST J., *De controle van het Kadaster en haar plaats in het geheel van de administratie der direkte belastingen*, in DE SCHEPPER, H. (red.), *Bronnen voor de geschiedenis van de instellingen in België. Handelingen van het colloquium te Brussel. 15-18.IV.1975* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia 28), Brussel, 1977, p. 379-381.

²² DE REU P., *De Geschiedenis*, p. 122-123.

²³ Voor een overzicht van alle algemene perequaties sinds 1860, zie: DE REU P., *De Geschiedenis*, p. 208-210.

4. ORGANISATIE

Gedurende de periode 1796-1843 bleef de lokale kadastrale organisatie ongewijzigd. De opmetingen van de landmeter-schatters werden door een controleur gecontroleerd. Een ingenieur-verificateur stond in voor het toezicht en de organisatie van de kadastrale opmetingen. Deze ingenieur-verificateur stond zelf onder het gezag en controle van de inspecteur-generaal (kadastraal toezicht), de inspecteur en de directeur van de directe belastingen (fiscaal toezicht) en de prefect van het departement (administratief toezicht).²⁴ De plaatselijke verantwoordelijkheid van de kantonmunicipaliteit of de gemeente werd sinds 1808 ingeperkt: kadastrale landmeters vervingen de voormalige lokale landmeters en er kwamen geen commissarissen meer te pas aan het schatwerk.

Na de onafhankelijkheid voegde de overheid de nog prille kadasterorganisatie toe aan de inrichting van de directe belastingen – waartoe ook de grondbelasting behoorde. Toen het Limburgse grondgebied helemaal in (kadaster)kaart was gebracht, stelde het kadastrale bestuur een *sedentaire dienst* en een *actieve dienst* in. In de *actieve dienst* of velddienst verzamelden de ambtenaren alle veranderingen: dit was het landmeterkantoor van Beringen (ook wel “kadasterkantoor” genoemd). De landmeters van Beringen stuurden deze informatie op naar de *sedentaire dienst* op provinciaal niveau: de gewestelijke directie Limburg te Hasselt, waar alle informatie werd samengebracht om te dienen als basis voor de onroerende belastingen.

Vanaf 1 april 1845 was het kadasterkantoor van Beringen officieel werkzaam en stond een landmeter aan het hoofd van de opmetingen en schattingen. De gemeenten die deel uitmaakten van het ambtsgebied van het kadasterkantoor waren: Beringen, Beverlo, Heusden, Koersel, Kwaadmechelen, Lummen, Meldert, Oostham, Paal, Tessenderlo en Zolder. Het ambtsgebied wijzigde echter heel regelmatig. Een exhaustief overzicht van de vele wijzigingen in de samenstelling van het ambtsgebied van Beringen zou ons te ver leiden.²⁵ Het is daarenboven weinig relevant, omdat deze wijzigingen geen belemmering vormen voor de (geschiedenis van de) archiefvorming: de kadastrale informatie wordt sinds het begin steeds per gemeente bijgehouden, zodat bij een eventuele verplaatsing van een gemeente van het ene naar het andere ambtsgebied de kadastrale documenten eenvoudigweg mee verhuizen. Het is daarom belangrijk om de samenstelling van het ambtsgebied op het moment van de overdracht van het kadasterarchief naar het Rijksarchief te kennen. In 2010 werd het ressort van het controlekantoor van Beringen gevormd door de gemeenten Beringen, Ham, Heusden-Zolder en Tessenderlo.²⁶

Het was een controleur van de gewestelijke directie (van de directe belastingen) die toezicht hield op de landmeter- en kadastrale werken. Hij werkte vanuit de *sedentaire dienst* in Hasselt. Zijn controlegebied viel met andere woorden gelijk met de provincie Limburg. Tijdens het interbellum veranderde de organisatie: per provincie kwamen er meerdere

---

²⁴ DE REU P., *De Geschiedenis*, p. 114-117.

²⁵ De kadasterkantoren of controlekantoren zijn strikt genomen buitendiensten van de administratie van het kadaster en niet van de belastingadministratie. Ze behoren daarom niet tot de kern van de fiscus. Het is niet verwonderlijk dat de territoriale indeling van de ambtsgebieden niet op het legaliteitsbeginsel steunt: de aanpassingen van ambtsgebieden hoeven niet noodzakelijk worden bekendgemaakt in officiële wetteksten in het Belgisch Staatsblad. De indeling van de ambtsgebieden is op een zeer pragmatische leest geschoeid: het aantal gemeenten dat een landmeter kon verwerken.

²⁶ BS, 17 juni 2008, p. 30721-30722: beslissing van 7 mei 2008 van de Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën houdende reorganisatie van de dienstomschrijvingen van de diensten voor “Mutaties en Schattingen” van de Administratie van het Kadaster.

controlekantoren, elk met hun eigen controlegebied. Met andere woorden: de kadastercontrole verhuisde geleidelijk van de *sedentaire* naar de *actieve dienst*. Dit tijdstip is geenszins toevallig: de kadastrale archieven waren sinds de Eerste Wereldoorlog erg verwaarloosd. De kadastrale informatie strookte op vele plaatsen amper nog met de onroerende realiteit. Ondertussen ontplooidde het hoofdbestuur zich tot een meer technische dienst en werd het een zelfstandige administratie bij KB van 8 september 1930, met grotere autonomie tegenover de fiscus. In Limburg, net zoals in de andere provincies, krompen de controlegebieden en steeg het aantal controlekantoren. Na de Tweede Wereldoorlog telde de Hasseltse directie een tiental kantoren met een controleur aan het hoofd. Met enkele technische werkprocessen greep de wetgever verder in de inrichting van de kantoren in.²⁷ De grootste aanpassing kwam er in 1969, toen de controlegebieden de kadasterkantoren opslochten.²⁸ Het controlekantoor van Beringen verving met name het kadasterkantoor van Beringen en nam de landmeterstaken over, zodat de controles van dan af verbonden waren met de kadastrale werkzaamheden.²⁹ Op deze manier kregen de controleurs ook een meer actieve rol toebedeeld in de velddienst van het kadaster. Het controlekantoor van Beringen is nu belast met de taken die voorheen door zowel landmeting als controle werden uitgeoefend.

B. ARCHIEF

1. GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEF

De documenten uit 1844 die de basis van de kadastrale inventaris van het vastgoed in de regio Beringen vormen, worden “oorspronkelijke” basisdocumenten genoemd. Alle aanvullingen tot heden werden in afzonderlijke registers opgetekend: de “bijgevoegde” basisdocumenten.³⁰ De basisdocumenten worden bijgehouden per gemeente, en dat is niet alleen een grote troef voor het onderzoek. De kaarten, leggers en tafels konden sinds 1844 samen worden bewaard in het lokale landmeterkantoor. Bij veranderingen van het ambtsgebied verhuisden de basisdocumenten eenvoudigweg mee. Tot 1969 beheerde het kadasterkantoor van Beringen de archiefreeksen; tussen 1969 en 2009 was dat de kadastercontrole van Beringen.

2. VERWERVING

Het kadaster maakt deel uit van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, binnen de Federale Overheidsdienst Financiën – het vroegere ministerie van Financiën. Het kadasterarchief is met andere woorden onderworpen aan de archiefwet van 1955, met recente aanvulling van 6 mei 2009. De archiefwet verplicht de overheidsdiensten om voortaan documenten ouder dan 30 jaar in goede, geordende en toegankelijke staat over te

---

²⁷ De kadasteradministratie maakte bijvoorbeeld vanaf 1955 een wezenlijk onderscheid tussen controlekantoren voor mutaties en geschillen (de landmeting van de percelen) en de kantoren voor de taxatiecontrole (de waardeschatting van de percelen). Dit verschil verwaterde echter en sinds 1969 was hiervan geen sprake meer.

²⁸ VERHELST J., *De controle van het Kadaster*, p. 377.

²⁹ DE REU P., *De Geschiedenis*, p. 248, en DE KIEN C. en DE RYNCK F., *Atlas van de bestuurlijke gebiedsindelingen in Vlaanderen. De binnenkant van het openbaar bestuur*, Leuven, 1991, p. 64-65: MB van 10 oktober 1978. Volgens de belangrijkheid en hoeveelheid van de werkzaamheden werden de kantoren onderverdeeld in controles A (onder leiding van een hoofdcontroleur) en controles B (met een controleur (B) of adjunctcontroleur aan het hoofd), elk met eventuele bijkantoren wanneer de kantoren een te groot gebied bestreken. Eind twintigste eeuw verdween ook dit onderscheid tussen A-kantoren en B-kantoren, als gevolg van een reorganisatie op centraal niveau.

³⁰ Enkel de kadastrale legger – uitgaande van de eigendomstitels – maakt de brug en combineert het statische “oorspronkelijke” en het dynamische “bijgevoegde” werkproces.

brengen naar het Rijksarchief.³¹ Desondanks is dat voor het Kadaster nooit systematisch gebeurd: voor de administratie blijkt het administratief nut van het archief nog te groot.

In 2009 opperden de kadastercontroles van Limburg het voorstel om de kadastrale basisdocumenten aan het Rijksarchief te Hasselt in bewaring te geven. Dit was voor het Rijksarchief een unieke kans om de bronnen voor de kadastrale geschiedenis van de hele provincie te herbergen.

III. INHOUD EN STRUCTUUR

A. INHOUD

Het gros van dit archief bestaat uit de kadastrale basisdocumenten: het zijn de kadastrale leggers en aanwijzende tafels die voornamelijk dateren uit de periode 1844-1977. Deze zogenaamde basisdocumenten vormen de hoofdmoot van de archiefvorming van de kadastercontrole. De documenten worden met een nummer benoemd. Deze archiefreeksen worden steeds per gemeente bijgehouden. Van bij de oprichting van het kadaster werden “oorspronkelijke” en “bijgevoegde” basisdocumenten aangemaakt. De “oorspronkelijke” uit 1844 bleven namelijk ongewijzigd om het beginpunt van het kadaster te markeren; de “bijgevoegde” vormen hierop aanvullingen. Er wordt hiervoor overigens niet per jaar een nieuw register of document begonnen, maar de kadasterambtenaren maken aanvullingen in de bestaande “bijgevoegde” documenten. Wanneer deze vol geraken of te onduidelijk worden, maakt men een nieuw plan, legger of tafel aan.

Aan de hand van enkele cartografische basisdocumenten worden de onroerende bezittingen in de hele gemeente in kaart gebracht. Het Kadaster verdeelde elke gemeente vanaf 1834 – in Limburg en Luxemburg vanaf 1844 – in secties, waarbinnen elk perceel een eigen perceelnummer kreeg. Op het verzamelplan zijn de gemeentegrenzen en de indeling van die gemeente in secties te zien. Het kadastrale perceelplan is meer gedetailleerd: hierop is een (deel van een) sectie getekend met alle percelen (oorspronkelijke reeks 201 en bijgevoegde reeks 202).

De meeste kadastrale documenten zijn echter beschrijvend. Elk perceelnummer is beschreven in de oorspronkelijke aanwijzende tafel (reeks 208). De aanpassingen staan in de bijgevoegde aanwijzende tafel (reeks 209). Maar het is de kadastrale legger (reeks 12, die vanaf 1853 212 genoemd wordt en vanaf 1968 212PM-N en 212 AM-N) die het sleuteldocument van de administratie vormt. Eenvoudig voorgesteld: het is een register dat per eigenaar alle eigendommen/perceelnummers weergeeft die hij in één gemeente bezit. De legger overstijgt de oorspronkelijke kadasterfase, want de boekdelen uit 1834/1844 werden steeds verder aangevuld. Het toont met andere woorden niet de situatie op één moment, maar laat het verloop in de tijd zien (met de aankopen en verkopen). Voor alle namen die in de legger voorkomen is er een fiche of een register voorzien, eventueel ingebonden bij de kadastrale legger. Dit wordt de alfabetische tafel (reeks 13, die vanaf 1853 213 genoemd wordt, of reeks 215) genoemd.

B. UITGEVOERDE SELECTIES EN Vernietigingen

Er werden na overdracht van het archief naar het Rijksarchief geen stukken geselecteerd of vernietigd.

---

³¹ Een interessante blik achter de schermen biedt PRENEEL M., *Op de grens van het archiefperceel*, p. 294-297.

C. TOEKOMSTIGE AANGROEI

In 2009 keurde de Algemene Directie van de dienst Patrimoniumdocumentatie een instructie – inclusief selectielijst – goed voor de archieven van het Kadaster. De instructie kwam tot stand in nauwe samenwerking met het Rijksarchief. Het is de bedoeling dat de gewestelijke directies en de antennes voortaan systematisch archief overdragen aan het Rijksarchief. In een eerste fase zullen de pre-kadastrale documenten, de bijgevoegde plannen en perequatie-dossiers worden overgedragen, in een tweede fase de mutatiedossiers en de gedigitaliseerde oorspronkelijke plannen. De directies van Aarlen en Hasselt beten in 2009 de spits af. Het Rijksarchief te Hasselt kon de dossiers van afpaling van Limburgse gemeenten verwerven. Voorlopig zijn er geen concrete plannen om kadastraal archief van de gewestelijke directie over te brengen naar het Rijksarchief.

D. ORDENING

Het archief van het controlekantoor van het kadaster Beringen bevat – volgens de terminologie van Zoete – slechts enkele “kadastrale basisdocumenten”. Deze documenten zijn geografisch geordend:

I. BERINGEN

- A. Beringen (Beringen 1)
- B. Beverlo (Beringen 6)
- C. Koersel 1 (Beringen 5)
- D. Koersel 2 (Beringen 4)
- E. Paal 1 (Beringen 2)
- F. Paal 2 (Beringen 3)

II. HAM

- A. Kwaadmechelen (Ham 2)
- B. Oostham (Ham 1)

III. HEUSDEN-ZOLDER

- A. Heusden 1 (Heusden-Zolder 1)
- B. Heusden 2 (Heusden-Zolder 2)
- C. Zolder 1 (Heusden-Zolder 3)
- D. Zolder 2 (Heusden-Zolder 4)

IV. TESSENDERLO

- A. Tessenderlo 1
- B. Tessenderlo 2
- C. Tessenderlo 3
- D. Tessenderlo 4

In de vier hoofdstukken wordt per gemeente een indeling per kadastrale afdeling gemaakt. Deze afdelingen mogen niet met de kadastrale secties verward worden: de afdeling is de basis waarop de kadastrale legger werd opgemaakt.³² In principe komt alle informatie van één gemeente in één kadastrale legger terecht; indien een gemeente te groot is, wordt een pragmatische verdeling in kadastrale afdelingen gemaakt.

---

³² ZOETE A., *De documenten in omloop bij het Belgisch Kadaster (1835-1975)* (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. *Miscellanea Archivistica* 21), Brussel, 1979, p. 2.

IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK

A. VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Sinds de publicatie van het KB van 16 september 2011³³ – een uitvoeringsbesluit van de archiefwet van 24 juni 1955, onder meer aangepast op 6 mei 2009 – zijn volgende raadplegingvoorwaarden van kracht:

1. Archief ouder dan 100 jaar is openbaar.
2. Voor het archief tussen 30 jaar en 100 jaar maakt het Rijksarchief onderscheid tussen twee soorten documenten: documenten met informatie over de persoonlijke levenssfeer enerzijds, en niet-privacygevoelige documenten zonder persoonsinformatie anderzijds.
  - a) Niet-privacygevoelige documenten zoals kadastrale perceelplannen, verzamelplannen en perequatiedocumenten zijn openbaar.
  - b) Privacygevoelige documenten zoals kadastrale leggers en aanwijzende tafels – de zogenaamde kadastrale basisdocumenten – zijn niet openbaar. Mits de schriftelijke toestemming van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie kunnen de documenten in de leeszaal van het Rijksarchief ingekeken worden. Deze toestemming kan elektronisch aangevraagd worden door een e-mail te versturen naar het centraal aanspreekpunt via datadelivery.ivu-cei.patdoc@minfin.fed.be. Nadien anonimiseert de onderzoeker de privacygevoelige gegevens bij de verwerking ervan.
3. Archief jonger dan 30 jaar is niet openbaar.

Daarnaast zijn er bijzondere opzoekingen. Dit is het onderzoek naar de veranderingen – zoals aankopen en verkopen – van onroerende goederen ouder dan 100 jaar (te allen tijde openbaar), zonder dat de vorser verdere aanknopingspunten dan een kadastraal perceelnummer heeft of het onroerend goed in kwestie kent. In deze situatie is de onderzoeker dikwijls genoodzaakt via de huidige of zeer recente kadastrale basisdocumentatie (archief jonger dan 100 jaar) te weten te komen welke veranderingen zich voordeden. Pas met die informatie kan de onderzoeker verder aan de slag in de andere patrimoniale archieven zoals registratiekantoor en hypotheekbewaring. In deze gevallen doen de leeszaalmedewerkers van het Rijksarchief zelf de opzoeking, om op die manier de periode jonger dan 100 jaar te overbruggen. De relevante gegevens worden meegedeeld aan de onderzoeker. Daarna kan de onderzoeker de documenten ouder dan 100 jaar zelf inkijken.

B. VOORWAARDEN VOOR REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief: het MB van 23 maart 2009 tot vaststelling van de tarieven voor prestaties geleverd door het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (BS, 2 juni 2009).

C. TAAL EN SCHRIFT

De stukken zijn opgesteld in het Nederlands en – voornamelijk de negentiende-eeuwse archiefdocumenten – in het Frans.

---

³³ BS, KB van 16 september 2011 tot vaststelling van de toegangsvoorwaarden voor het publiek tot sommige lokalen van het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën en van de wijze van beschikbaarstelling, raadpleging en reproductie van de aldaar bewaarde archiefstukken, 30 september 2011, p. 61447-61449.

D. AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

De meeste onderzoekers gebruiken de kadastrale basisdocumenten voornamelijk om informatie over individuele eigendommen of eigenaars in te winnen. Naargelang van zijn voorkennis kan de vorser het archief van het controlekantoor van Beringen via twee invalshoeken doorzoeken:

1. Hij kan de grond of het gebouw op de kadasterkaart lokaliseren of hij kent het perceelnummer³⁴ van de grond of het gebouw in kwestie.
2. Hij kent een (voormalige) eigenaar.

1. ZOEKEN AAN DE HAND VAN HET PERCEELNUMMER

Wie zonder voorkennis de eigendomsgeschiedenis van een gebouw of perceel wil te weten komen, moet ten minste de locatie van het vastgoed kunnen aanduiden op een huidige of historische kaart om aan de hand van het huidige of historische perceelnummer verdere opzoekingen te doen.³⁵ De vorser vindt de indeling van de secties gemakkelijk via het gemeentelijk verzamelplan. Dit verzamelplan wordt door de Hasseltse directie bewaard. Op het kadastrale perceelplan – per sectie; eventueel op meerdere kaartbladen – kan hij vervolgens het perceelnummer terugvinden. Het is in de meeste gevallen aangewezen om de huidige of de meest recente kaart te raadplegen. Nu kan de onderzoeker de ligging en vorm op kaart bekijken, en zelfs al een historische evolutie van de bebouwing en parcellering volgen. Met het huidige of oorspronkelijke perceelnummer kan hij verder aan de slag.

Alle perceelnummers zijn immers doorlopend opgelijst in de aanwijzende tafel (oorspronkelijk en bijgevoegd). Het is aangeraden om met de verwijzing in de oorspronkelijke aanwijzende tafel meteen ook de bijgevoegde aanwijzende tafel(s) bij de hand te nemen. Aan de hand van de aanwijzende tafels kent de onderzoeker de oorspronkelijke eigenaar anno 1844, het soort goed (boomgaard, huis, schuur, school, tuin), de belastingwaarde en de wijzigingen aan het perceel en/of eigenaarwissels. De onderzoeker kan nu verder zoeken via de kadastrale legger(s).

2. ZOEKEN AAN DE HAND VAN DE NAAM VAN EEN (VOORMALIGE) EIGENAAR

De naam in de alfabetische tafel verwijst naar het artikelnummer in de kadastrale legger. De kadastrale legger stelt de onderzoeker in staat om alle perceelnummers van één persoon te kennen.³⁶ Met wat puzzelwerk kan hij de verschillende transacties afleiden (uit de in de aanwijzende tafels vermelde veranderingen van het vastgoed). Hij weet tevens in welk jaar deze gebeurden, en wie de oude en nieuwe eigenaars waren. Werd bij een transactie een perceel gesplitst of aangepast, dan kunnen de mutatiedossiers meer documentatie verschaffen.

---

³⁴ Iedere sectie krijgt een letter. Sectie “J” bestaat niet, om verwarring met de letter “I” te vermijden. Per kadastrale sectie worden de percelen genummerd. Op deze manier draagt elk perceel per gemeente een uniek nummer. Bij de splitsing van een perceel krijgen de nieuwe percelen een subletter (vb. sectie A nummer 743 d). In principe werd tot op heden nooit een kadastrale hernummering doorgevoerd.

³⁵ Deze onderzoeksmethode wordt een regressieve trajectanalyse genoemd. Het vergt enige moeite om inzicht te krijgen in de werking van de kadasterdocumenten en de onderlinge verbondenheid, maar nadien is het opzoeken uniform, overzichtelijk en vrij eenvoudig.

³⁶ Hoewel het register tot 1844 teruggaat in de tijd, leent het zich minder om een welbepaald onroerend goed per eigenaar te doorzoeken. Hier wordt best gekozen voor de bijgevoegde aanwijzende tafel.

Merk overigens op dat het kadaster enkel het vastgoed binnen de gemeentegrenzen weergeeft. Om het volledig onroerend vermogen per eigenaar in België te reconstrueren, moet de onderzoeker in principe alle kadastrale leggers voor België raadplegen.

V. VERWANT MATERIAAL

A. ORIGINEL EN KOPIEËN

De exemplaren van de kadastrale basisdocumenten in het archief van de kadastercontrole zijn als het ware het prototype voor dezelfde documenten in de kadasterbewaring op provinciaal niveau.³⁷ In Hasselt bewaart de administratie overigens een dubbel van de leggers, tafels en plannen van alle kadastercontroles.

B. DOCUMENTEN MET EEN VERWANTE INHOUD

1. ANDERE KADASTERREEKSEN: MUTATIEDOCUMENTEN EN EXPERTISE- EN PEREQUATIEDOCUMENTEN

Het kadaster maakt(e) nog heel wat andere reeksen aan. Door de overvloed aan documenten is het dikwijls een hele klus om door het bos de bomen te zien. Daarom is het nuttig om de documenten in te delen volgens hun administratieve functie. Naast de kadastrale basisdocumenten zijn er nog de mutatiedocumenten enerzijds en de expertise- en perequatie-documenten anderzijds.

De mutatiedossiers bundelen – zoals de naam het zegt – de informatie inzake de wijziging in de kadastrale toestand, zoals veranderingen van eigenaar, oprichting van nieuwe gebouwen, en verkavelingen. De aantekeningen van de mutaties werden in verscheidene mutatiedocumenten aangebracht, waarvan er telkens een exemplaar in de gewestelijke directie in Hasselt en in de gemeente bewaard bleef. Ook in de kadastercontrole van Beringen hield de administratie een exemplaar bij. De mutatiedocumenten zijn er onderverdeeld per gemeente en vervolgens per jaar. Ze bevatten bijzondere informatie over de aanpassingen aan de percelen, al zijn de mutatiedocumenten toch voornamelijk interessant voor de studie op gemeentelijk niveau. De rijkdom van de documenten verschilt naargelang het controlekantoor en meestal werd niet alles bewaard. Maar in ideale omstandigheden maken volgende interessante beschrijvende reeksen deel uit van een mutatiebundel (reeks 220): de opgave van de openbare burgerlijke akten (opgave 219) en de staat van de eigendomsovergangen (reeks 223). De mutatie- of opmetingschetsen (reeks 207) bevatten interessant kaartmateriaal.

De andere groep kadastrale documenten heeft hoofdzakelijk tot doel voor periodieke of tijdelijke aanpassingen van de kadastrale informatie te zorgen.³⁸ Deze worden bestempeld als de perequatie- of herzieningsdocumenten (voor de periodieke wijzigingen) en expertise- of schattingsdocumenten (voor de permanente wijzigingen). In deze documenten verzamelen de kadasterambtenaren allerlei gegevens die nodig zijn om de kadastrale waarde van het vastgoed zo exact mogelijk in te schatten.

---

³⁷ *Règlement pour la conservation du Cadastre du Royaume de Belgique avec l'atlas comprenant les modèles arrêtés par l'administration et les plans figuratifs lithographiés*, Brussel, De Balleroy, 1835, p. 3.

³⁸ MARSTBOOM L., BOURLON R. en JACOBS A., *Le cadastre et l'impôt foncier*, Brussel, , 1956, p. 82.

2. DE DOSSIERS VAN Afpaling van LIMBURGSE GEMEENTEN

Eveneens belangrijk om te vermelden, zijn de dossiers die werden opgesteld bij de “afpaling” van de gemeentegrenzen. Alvorens de landmeters begonnen met het opmeten en opmaken van plannen, werden immers de grenzen van de gemeenten afgebakend en juridisch vastgelegd. Terwijl de prefect van de Nedermaas oordeelde over de afschaffing van oude enclaves en de samenvoeging van gehuchten, stapten de burgemeester en enkele afgevaardigden op het terrein de grenzen af. Ze deden dit – gemeente per gemeente – samen met de kadastrale landmeter, die de grenzen vaststelde. Daarna konden de landmeters werk maken van een driehoeksmeting – het verdelen van de gemeente in driehoeken, ten opzichte van de Parijse meridiaan, waardoor verdere landmetingen gemakkelijker werden gedaan –, een verdeling in secties en een opmeting en nauwkeurige beschrijving van de percelen. De definitieve grensafbakening werd in een proces-verbaal beschreven. Na de gemeentelijke grensbepaling en tijdens de verdere landmetingen op het terrein konden de kadastrale schatters beginnen aan hun schattingswerken of expertise. Deze expertise diende om per gemeente een zo nauwkeurig mogelijk gemiddelde opbrengst te bepalen: elke grond werd ingedeeld volgens de aard van het landgebruik, met onderverdeling in waardeklassen.³⁹ De gemiddelde opbrengst werd berekend volgens een omstandige statistische doorlichting van het dorp, op basis van verschillende bronnen zoals mercurialen, pachtcontracten en loonlijsten. Al deze gegevens kwamen in type-documenten terecht, samengevoegd in een expertisedossier van de gemeente. Hierin stak eveneens het proces-verbaal van grensafbakening.

Deze dossiers van afpaling, met een rijkdom aan socio-economische informatie van de hele gemeente, werden lokaal aangemaakt, maar nadien bewaard in de sedentaire dienst. De meeste dossiers dateren uiteraard uit de pre-oorspronkelijke fase en de beginperiode van het kadaster. Indien er echter relevante gemeente(grens)wijzigingen plaatsvonden, maakten de landmeters en schatters een nieuw dossier aan. De dossiers van de Limburgse gemeenten uit de periode 1820-1850 – waaronder dus de gemeenten van het ambtsgebied van de kadastercontrole Beringen – werden overgebracht naar het Rijksarchief Hasselt.

C. PUBLICATIES

BROUWERS D. en COURTOY F., *Administration du cadastre (Province de Namur) (1796-1865)* (Archives de l'État à Namur. Instruments de recherche à tirage limité 6), Brussel, 1988.

COPPENS H., *Oud en nieuw kadaster*, in *Spiegel Historiael*, 1968, jaargang 3, nr 11, p. 597-603.

DE CORSWAREM G., *Mémoire historique sur les anciennes limites et circonscriptions de la province de Limbourg*, Brussel, 1857.

DE REU P., *De geschiedenis van de Algemene Administratie van de Patrimonium-documentatie (1796 - 2006). Organisatie, bevoegdheden, ambtsgebieden, archiefvorming (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Miscellanea Archivistica Studia 198)*, Brussel, 2011.

DERUELLE A.-C., *Le cadastre, instrument d'analyse économique et sociale des sociétés urbaines aux XIXe siècle*, in *Economische geschiedenis van België. Behandeling van de bronnen en problematiek. Handelingen van het colloquium te Brussel, 17-19 november*

---

³⁹ HANNES J., *De voorbereiding van het parcellair Kadaster. Een bronnenstudie*, in *Gemeentekrediet van België*, Brussel, 1967, nr. 80, p. 81-90.

1971. *Histoire économique de la Belgique. Traitement des sources et état des questions. Actes du colloque de Bruxelles, 17-19 novembre 1971*, Brussel, 1973, p. 187-192.
- DUMONT C., *Plans du cadastre de la province de Hainaut (Archives de l'Etat à Mons. Inventaires 75)*, Brussel, 1992.
- GRUNZWEIG A. en NOTEBAERT A., *Inventaire des archives du Cadastre du Brabant avant 1865 (Algemeen Rijksarchief. Inventarissen 173)*, Brussel, 1971.
- HANNES J., *De voorbereiding van het parcellair Kadaster. Een bronnenstudie*, in *Gemeentekrediet van België*, Brussel, 1967, nr. 80, p. 81-90.
- HANNES J., *De kadastrale bronnen uit de Franse tijd en het primitief Kadaster*, in *Bronnen voor de historische geografie van België. Handelingen van het colloquium te Brussel, 24-27 april 1979*, Brussel, 1979, 195-202.
- HANNES J., *Kadastrale documenten over het bos*, in BILLEN C. en VANRIE A. (red.), *Bronnen voor de bosgeschiedenis in België*, Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën, 1994, p. 117-128.
- HANSOTTE G. en FORGEUR R., *Inventaire des archives du cadastre primitif de la province de Liège (1812-1840) (Archives de l'État à Liège. Instruments de recherche à tirage limité 14)*, Brussel, 1994.
- KRUIZINGA P., *De kadastrale legger en aanverwante bronnen, 1812-1990*, in *Broncommentaren 3. Bronnen betreffende de registratie van onroerend goed in de negentiende en twintigste eeuw*, Den Haag, 1997, p. 17-73.
- PRENEEL M., *Op de grens van het archiefperceel. De bewogen geschiedenis van het archief van het Belgische Kadaster*, in LACH. *Liber Amicorum Herman Coppens (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia 115)*, Brussel, 2007, p. 291-302.
- VANDESANDE L., *Het kadaster en de landmeters*, Brussel, 1933.
- VERHELST J., *De documenten uit de ontstaansperiode van het moderne Kadaster en van de grondbelasting (1790-1835) (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Miscellanea Archivistica 31)*, Brussel, 1982.
- VERHELST J., *De controle van het Kadaster en haar plaats in het geheel van de administratie der directe belastingen*, in DE SCHEPPER, H. (red.), *Bronnen voor de geschiedenis van de instellingen in België. Handelingen van het colloquium te Brussel. 15-18.IV.1975 (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Studia 28)*, Brussel, 1977, p. 376-382.
- VERHULST A., *Kadastrale archieven en plaatselijke geschiedenis*, in *Cultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen 1954, 1959, VIII*, p. 303-310.
- VRIELINCK S., *De territoriale indeling van België (1795-1963). Bestuursgeografisch en statistisch repertorium van de gemeenten en supracommunale eenheden (administratief en gerechtelijk). Met de officiële uitslagen van de volkstellingen*, Leuven, 2000, 3 delen.
- ZOETE A., *De documenten in omloop bij het Belgisch Kadaster (1835-1975) (Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën. Miscellanea Archivistica 21)*, Brussel, 1979.

VI. BESCHRIJVINGSBEHEER

Eind 2011 konden Rombout Nijssen en Angela Bitonti de archiefstukken van het controlekantoor van Beringen ordenen en beschrijven. Na het verpakken en henummeren werd de inventaris opgemaakt. De inleiding werd geschreven door Pieter De Reu.

De beschrijving en ordening van de archiefstukken gebeurde op basis van ZOETE A., *De documenten in omloop bij het Belgisch Kadaster (1835-1975) (Miscellanea Archivistica 21)*, Brussel, 1979. Voor de opbouw van de structuur van de inventaris werd COPPENS H., *Richtlijnen voor de inhoud en vormgeving van een archiefinventaris*, Brussel, juni 2008 gebruikt.

INVENTARIS

I. BERINGEN

A. BERINGEN (BERINGEN 1)

- 1-6. Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213), artikelnummers 1-1127. 6 delen
1. Artikelnummers 1-298.
  2. Artikelnummers 299-472.
  3. Artikelnummers 473-683.
  4. Artikelnummers 684-1028.
  5. Artikelnummers 1029-1127.
  6. Tafels op de kadastrale leggers.
- 7-11. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 2-3253. 5 omslagen
7. Artikelnummers 2-1399.
  8. Artikelnummers 1403-1999.
  9. Artikelnummers 2003-2598.
  10. Artikelnummers 2601-2998.
  11. Artikelnummers 3001-3253.
12. "Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208). 1 deel
13. "Aanvullende aanwijzende tabel" (209). 1 deel
- 14-15. Opmetingsschetsen. (4, 207). 1845-1856. 2 omslagen
14. 1845-1850.
  15. 1851-1856.
- 16-17. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 1845-1922. 2 omslagen
16. 1845-1920.
  17. 1921-1922.
18. "Staat die der veranderingen opgeeft die de eigendommen hebben ondergaan" (20). 1850-1880. 1 omslag
19. "Aangifte der eigenaars" (19). 1854-1870. 1 omslag
20. Staat der beboste eigendommen, "*Etat des propriétés boisées*". 1856. 1 omslag
21. "Staat der percelen die een expertise dienen te ondergaan" (225). 1868-1877. 1 omslag

22. "Tafel bijgevoegd bij de oorspronkelijke aanwijzende tafel van de gemeente" (211).
1877-1878. 1 omslag
23. "Opgave der gebouwde eigendommen" (233).
1897-1918. 1 omslag
24. "Dagboek van de mutaties" (214).
1916. 1 omslag
25. "Mutatiestaten speciaal" (223 speciaal).
1898. 1 omslag
- 26-30. "Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43).
1913-1954. 5 omslagen
26. 1913-1924, nr 155-309.
27. 1924-1932, nr 310-445.
28. 1932-1938, nr 446-520, 121-172.
29. 1938-1950, nr 176-487.
30. 1950-1954, nr 488-701.
31. "Bulletins belastingen op de inkomsten".
1920. 1 omslag
32. "Onderzoek der huurakten verricht krachtens de op de keerzijde overgedrukte wettelijke bepalingen".
1924-1925. 1 omslag
33. "Tabel der ongebouwde type-percelen" (233A bis).
1925-1956. 1 omslag
34. "Register van de eigendommen die veranderingen hebben ondergaan en waarvan de mutatie moet worden verdaagd".
1927-1933. 1 omslag
35. "Grondbelasting - schatting der gebouwde en ongebouwde eigendommen tot aan de herziening".
1930. 1 omslag
36. "Beschrijvende tabel der nijverheidsinrichtingen en der uitzonderlijke gebouwen" (233D).
[1931-1940]. 1 omslag
37. "Proces verbaal. Herziening der kadastrale schattingen van de ongebouwde eigendommen" (233 bis), sectie B.
1934. 1 omslag
38. "Tabel der kadastrale inkomsten bij de peraequatie toegekend aan de bij de wet van 11 oktober 1919 op de goedkope woningen bedoelde woningen".
1934. 1 omslag
39. "Register der kleine nijverheidsinrichtingen".
1943-1955. 1 omslag

40. "Opgave der openbare en onderhandse burgerlijke akten, der vonnissen,.. " (219).
1948-1949. 1 omslag
41. "Tabel der gebouwde type-percelen" (233A).
1955-1972 1 omslag
42. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1972-1977. 1 omslag

B. BEVERLO (BERINGEN 6)

- 43-48. Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213),
artikelnummers 1-1219. 6 delen
43. Artikelnummers 1-232.
44. Artikelnummers 233-487.
45. Artikelnummers 488-748.
46. Artikelnummers 749-1023.
47. Artikelnummers 1024-1219.
48. Tafels op de kadastrale leggers.
- 49-51. Kadastrale leggers (212 A, B, C), artikelnummers 13-1513. 3 omslagen
49. Artikelnummers 13-1219.
50. Artikelnummers 1220-1445.
51. Artikelnummers 1446-1513.
- 52-56. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 14-4136. 5 omslagen
52. Artikelnummers 14-1695.
53. Artikelnummers 1700-2396.
54. Artikelnummers 2403-2999.
55. Artikelnummers 3005-3499.
56. Artikelnummers 3500-4136.
57. "Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208). 1 deel
58. "Aanvullende aanwijzende tabel" (209). 1 deel
- 59-68. "Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten (223)".
1845-1940. 10 omslagen
59. 1845-1850.
60. 1851-1860.
61. 1861-1870.
62. 1871-1880.
63. 1881-1890.
64. 1891-1900.
65. 1901-1910.
66. 1911-1920.
67. 1927-1931.
68. 1938-1940.
- 69-70. "Tabel der gebouwde type-percelen" (233B).
1845-1920. 2 omslagen
69. 1845-1919.
70. 1920.

71.	Opmetingsschetsen (4, 207). 1845-1857.	1 omslag
72-74.	"Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 1845-1920.	3 omslagen
72.	1845-1862.	
73.	1865-1888.	
74.	1889-1920.	
75.	Staat van de veranderingen die de eigendommen hebben ondergaan (20). 1850-1880.	1 omslag
76.	"Staat der percelen die een expertise dienen te ondergaan" (225). 1868-1877.	1 omslag
77.	"Tafel bijgevoegd bij de oorspronkelijke tafel van de gemeente" (11).	1 omslag
78.	"Opgaven van pacht- en huurprijzen der ongebouwde eigendommen" (D1).	1 omslag
79.	Uittreksel uit de primitieve aanwijzende tabel (208A), Secties A-C.	1 omslag
80.	"Tabel der gebouwde eigendommen" (233). 1900-1919.	1 omslag
81.	"Register van de indeling der percelen" (227). 1917-1919.	1 stuk
82.	"Bijzonder register der aardveranderde onbebouwde eigendommen waarvan de nieuwe rangschikking is verdaagd geworden (220a)". 1917-1919.	1 omslag
83.	"Bulletins belastingen op de inkomsten" 1920-1921.	1 omslag
84.	"Staat der verhuring" 1921-1932.	1 omslag
85.	"Onderzoek der huurakten" 1924.	1 omslag
86.	"Tabel der geschatte percelen- Bulletin van kennisgeving der schatting". 1931-1935.	1 omslag
87.	"Bulletin voor ontbieding van de eigenaars" (229A). 1932, 1936-1937.	1 omslag
88.	"Schattingsfiche gebouwde percelen" (233 E). 1950.	1 stuk
89-90.	"Grondplan en tabel der innemingen". 1978, 1981.	2 kaarten
89.	Industriezone deel Gemebroekstraat, 1978.	
90.	Albertkanaal, 1981.	

C. KOERSEL 1 (BERINGEN 5)

91.	Kadastrale leggers (212 AM-N), artikelnummers 5200-5699.	1 omslag

92-96.	Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 95-6158.	5 omslagen
92.	Artikelnummers 95-2692.	
93.	Artikelnummers 2708-3994.	
94.	Artikelnummers 3995-5299.	
95.	Artikelnummers 5300-5799.	
96.	Artikelnummers 5801-6158.	
97-99.	"Boek voor de berekening der oppervlakten (222), 1845-1920.	3 omslagen
97.	1845-1871.	
98.	1867-1896.	
99.	1897-1920.	
100.	"Tabel der gebouwde type-percelen" (233A). 1955-1971.	1 omslag
101.	"Tabel der ongebouwde type-percelen" (233Abis). 1956.	1 omslag
102.	"Proces verbaal van schatting der eigendommen ingeschreven in de kadastrale leggers", artikelnummers 3110 en 3619.	2 stukken
103-104.	"Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P). 1972-1977.	2 omslagen
103.	1972-1975.	
104.	1976-1977.	

D. KOERSEL 2 (BERINGEN 4)

105-108.	Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 18-6261.	4 omslagen
105.	Artikelnummers 18-2999.	
106.	Artikelnummers 3008-4498.	
107.	Artikelnummers 4502-5593.	
108.	Artikelnummers 4604-6261.	
109-112.	"Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 1947-1980.	4 omslagen
109.	1947-1950.	
110.	1951-1960.	
111.	1961-1970.	
112.	1971-1980.	
113-114.	"Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P). 1972-1976.	2 omslagen
113.	1972-1974.	
114.	1975-1976.	

E. PAAL 1 (BERINGEN 2)

115-117.	Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213), artikelnummers 1-1934.	3 delen
115.	Artikelnummers 1-307.	
116.	Artikelnummers 660-911.	
117.	Artikelnummers 1702-1934.	

118. Kadastrale leggers (212 A, B, C), artikelnummers 8-3515. 1 omslag
- 119-122. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 34-5747. 4 omslagen
119. Artikelnummers 34-2996.
120. Artikelnummers 3007-4200.
121. Artikelnummers 4208-5427.
122. Artikelnummers 5428-5747.
- 123-133. "Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten" (223). 11 omslagen
- 1845-1940.
123. 1845-1849.
124. 1851-1860.
125. 1861-1870.
126. 1871-1874.
127. 1845-1880.
128. 1881-1890.
129. 1891-1898.
130. 1900.
131. 1901-1910.
132. 1911-1920.
133. 1937-1940.
- 134-135. Opmetingsschetsen (4, 207). 2 omslagen
- 1845-1856, 1973.
134. 1845-1856.
135. 1973.
- 136-138. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 3 omslagen
- 1845-1920.
136. 1845-1882.
137. 1883-1896.
138. 1896-1920.
139. Staat van de veranderingen die de eigendommen hebben ondergaan (20). 1 omslag
- 1852-1880.
140. "Tabel der ongebouwde type-percelen" (233A bis). 1 omslag
- 1920-1956.
- 141-144. "Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43). 4 omslagen
- 1924-1935, 1940.
141. 1924-1927, nr 214-365.
142. 1930-1934, nr 522-650.
143. 1935, nr 651-804.
144. 1940, nr 1-741.
- 145-146. "Tabel der gebouwde type-percelen" (233A, 233B). 2 omslagen
- 1930-1931, 1955-1969.
145. 1930-1931.
146. 1955-1969.

147. "Opgave der gebouwde eigendommen" (233).
1930-1941. 1 omslag
- 148-151. "Herziening der kadastrale schattingen van de ongebouwde eigendommen" (233
bis).
1934. 4 omslagen
148. Sectie A.
149. Sectie B.
150. Sectie C.
151. Sectie D.
152. Processen-verbaal van afbakening van percelen.
1939-1975. 1 omslag
153. "Lijnrichtingsplan voor verbreding en rechtekking van buurtwegen".
1959. 1 kaart
154. "Staat der percelen die een expertise dienen te ondergaan" (225).
1968-1877. 1 omslag
155. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1972-1977.
156. Plan van een industrieterrein, 1992. 1 kaart

F. PAAL 2 (BERINGEN 3)

- 157-160. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 34-5801. 4 omslagen
157. Artikelnummers 34-3337.
158. Artikelnummers 3339-4691.
159. Artikelnummers 4695-5399.
160. Artikelnummers 5400-5801.
161. Plannen van wegen en te onteigenen gronden.
1958-1976. 1 omslag
162. "Gemechaniseerd bijgevoegd aanwijzende tabel" (209 L-P).
1972-1977. 1 omslag

II. HAM

A. KWAADMECHELEN (HAM 2)

- 163-166. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 16-3596. 4 omslagen
163. Artikelnummers 16-1899.
164. Artikelnummers 1905-2599.
165. Artikelnummers 2602-3199.
166. Artikelnummers 3204-3596.
- 167-173. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 7 omslagen
- 1845-1920, 1947-1994.
167. 1845-1920.
168. 1947-1950.
169. 1951-1960.

170.	1961-1970.	
171.	1971-1980.	
172.	1981-1990.	
173.	1991-1994.	
174.	"Schattingsfiche gebouwde percelen" (233 E). 1926-1965.	1 omslag
175.	"Tabel der ongebouwde type-percelen" (233 Abis). 1939-1956.	1 omslag
176.	Processen-verbaal van afbakening van percelen. 1943-1988.	1 omslag
177.	"Tabel der gebouwde type-percelen" (233A). 1955-1966.	1 omslag
178.	"Tabel der geschatte percelen", artikelnummer 1261.	1 stuk
179-181.	"Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P). 1973-1977.	3 omslagen
179.	1973.	
180.	1974-1976.	
181.	1977.	
B. OOSTHAM (HAM 1)		
182-188.	Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 11-3287.	7 omslagen
182.	Artikelnummers 11-1300.	
183.	Artikelnummers 1302-1650.	
184.	Artikelnummers 1651-1979.	
185.	Artikelnummers 1981-2300.	
186.	Artikelnummers 2301-2601.	
187.	Artikelnummers 2601-2950.	
188.	Artikelnummers 2952-3287.	
189.	"Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208).	1 deel
190-196.	"Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 1845-1920, 1947-1995.	7 omslagen
190.	1845-1920.	
191.	1947-1950.	
192.	1951-1960.	
193.	1961-1970.	
194.	1971-1979.	
195.	1980-1990.	
196.	1992-1995.	
197-202.	"Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten" (223). 1878-1919, 1937-1940.	6 omslagen
197.	1878-1880.	
198.	1881-1889.	
199.	1891-1900.	
200.	1901-1910.	

201.	1911-1919.	
202.	1937-1940.	
203.	"Schattingsfiche gebouwde percelen" (233 E). 1926-1959.	1 pak
204.	"Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43). 1932-1946.	1 omslag
205.	"Tabel der ongebouwde type-percelen (233A bis). 1956.	1 omslag
206.	"Tabel der gebouwde type-percelen (233A). 1957-1968.	1 omslag
207-208.	"Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel (209 L-P). 1970-1976.	2 omslagen
207.	1970-1972.	
208.	1973-1976.	

III. HEUSDEN-ZOLDER

A. HEUSDEN 1 (HEUSDEN-ZOLDER 1)

209-216.	Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213), artikelnummers 2-1629.	8 delen
209.	Artikelnummers 2-220.	
210.	Artikelnummers 221-481.	
211.	Artikelnummers 482-643.	
212.	Artikelnummers 644-829.	
213.	Artikelnummers 830-1057.	
214.	Artikelnummers 1058-1251.	
215.	Artikelnummers 1252-1521.	
216.	Artikelnummers 1545-1629.	
217-221.	Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 44-5892.	5 omslagen
217.	Artikelnummers 44-2498.	
218.	Artikelnummers 2506-3493.	
219.	Artikelnummers 3500-4599.	
220.	Artikelnummers 4600-5449.	
221.	Artikelnummers 5450-5892.	
222.	"Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208).	1 deel
223-232.	"Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten" (223). 1845-1949.	10 omslagen
223.	1845-1850.	
224.	1851-1860.	
225.	1861-1870.	
226.	1871-1880.	
227.	1881-1890.	

228. 1891-1900.
229. 1901-1910.
230. 1911-1920.
231. 1930, 1937-1939.
232. 1949.
- 233-240. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222).
1845-1920, 1947-1991 8 omslagen
233. 1845-1870.
234. 1872-1920.
235. 1947-1950.
236. 1951-1960.
237. 1961-1970.
238. 1971-1980.
239. 1981-1991.
240. [20ste eeuw].
241. "Bulletin belastingen op de inkomsten".
1920. 1 omslag
242. "Bulletin onderzoek der huurakten".
1924. 1 pak
243. "Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43).
1932-1936, nr 430-580. 1 omslag
244. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1972-1977. 1 omslag

B. HEUSDEN 2 (HEUSDEN-ZOLDER 2)

- 245-248. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 89-5617. 4 omslagen
245. Artikelnummers 89-2997.
246. Artikelnummers 3000-4697.
247. Artikelnummers 4698-5399.
248. Artikelnummers 5400-5617.
- 249-251. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222).
1972-1992. 3 omslagen
249. 1972-1978.
250. 1979-1990.
251. 1991-1992.
- 252-253. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1972-1977. 2 omslagen
252. 1972-1976.
253. 1977.

C. ZOLDER 1 (HEUSDEN-ZOLDER 3)

- 254-262. Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213),
artikelnummers 1-2643. 9 delen

254.	Artikelnummers 1-246.	
255.	Artikelnummers 247-634.	
256.	Artikelnummers 635-974.	
257.	Artikelnummers 975-1305.	
258.	Artikelnummers 1306-1645.	
259.	Artikelnummers 1646-1919.	
260.	Artikelnummers 1919bis-2207.	
261.	Artikelnummers 2208-2506.	
262.	Artikelnummers 2507-2643.	
263-270.	Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 50-7645.	8 omslagen
263.	Artikelnummers 50-3000.	
264.	Artikelnummers 3006-3844.	
265.	Artikelnummers 3851-4700.	
266.	Artikelnummers 4707-5596.	
267.	Artikelnummers 5619-6441.	
268.	Artikelnummers 6455-7020.	
269.	Artikelnummers 7021-7298.	
270.	Artikelnummers 7301-7645.	
271.	"Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208).	1 deel
272.	"Aanvullende aanwijzende tabel" (209).	1 deel
273-280.	"Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 1845-1995.	8 omslagen
273.	1846-1891.	
274.	1891-1920.	
275.	1947-1950.	
276.	1951-1960.	
277.	1961-1970.	
278.	1971-1980.	
279.	1981-1990.	
280.	1991-1995.	
281-290.	"Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten" (223). 1846-1920, 1937, 1938, 1940.	10 omslagen
281.	1846-1850.	
282.	1851-1860.	
283.	1861-1870.	
284.	1871-1875.	
285.	1877-1880.	
286.	1881-1890.	
287.	1891-1900.	
288.	1901-1910.	
289.	1911-1920.	
290.	1937, 1938, 1940.	
291.	"Register van de verdaagde eigendomsovergangen" (219A). 1869-1915.	1 omslag

- 292-295. "Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43).
1914-1953. 4 omslagen
292. 1914-1926, nr 158-303.
293. 1927-1936, nr 1-318.
294. 1936-1940, nr 319-441.
295. 1940-1953, nr 442-2002.
296. "Bijzondere staat der eigendomsovergangen" (223).
1943. 1 stuk

D. ZOLDER 2 (HEUSDEN-ZOLDER 4)

- 297-300. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 46-7286. 4 omslagen
297. Artikelnummers 46-3985.
298. Artikelnummers 4008-5885.
299. Artikelnummers 5901-6796.
300. Artikelnummers 6800-7286.

IV. TESSENDERLO

A. TESSENDERLO 1

- 301-312. Kadastrale leggers en tafels op de kadastrale leggers (12 en 13, 212 en 213), artikelnummers 2-3565. 12 delen
301. Artikelnummers 2-324.
302. Artikelnummers 703-1029.
303. Artikelnummers 1030-1352.
304. Artikelnummers 1353-1688.
305. Artikelnummers 1689-2010.
306. Artikelnummers 2011-2221.
307. Artikelnummers 2222-2522.
308. Artikelnummers 2523-2817.
309. Artikelnummers 2818-3113.
310. Artikelnummers 3114-3465.
311. Artikelnummers 3465-3565.
312. Tafels op de kadastrale leggers.
- 313-315. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 258-7891. 3 omslagen
313. Artikelnummers 258-5399.
314. Artikelnummers 5415-7599.
315. Artikelnummers 7602-7891.
316. "Oorspronkelijke aanwijzende tabel" (208). 1 deel
- 317-319. "Aanvullende aanwijzende tabel" (209). 3 delen
317. Secties A en B
318. Sectie D.
319. Sectie E.

- 320-321. "Register van de indeling der percelen" (227).
1845-1918. 2 omslagen
320. 1845-1905.
321. 1906-1918.
322. Opmetingsschetsen (4, 207).
1846-1857. 1 pak
- 323-333. "Staat der eigendomsovergangen, mutatiestaten" (223).
1847-1919, 1937-1940. 11 omslagen
323. 1847-1850.
324. 1851-1860.
325. 1861-1870.
326. 1871-1880.
327. 1881-1889.
328. 1890-1894.
329. 1895-1900.
330. 1901-1906.
331. 1907-1910.
332. 1901-1919.
333. 1937-1940.
334. "Tabel van vergelijkingspunten ongebouwde eigendommen" (233bis/CK).
1848-1849. 1 omslag
335. Staat van veranderingen aan eigendommen (220).
1849-1880. 1 omslag
- 336-337. Staat van de mede-eigenaren van eigendommen in onverdeeldheid, "*Etat des co-propriétaires des propriétés possédées par indivis*", artikelnummers 1-2174.2 delen
336. Artikelnummers 1-1256.
337. Artikelnummers 811-2174.
- 338-346. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222).
1864-1920, 1947-1996. 9 omslagen
338. 1864-1900.
339. 1901-1912.
340. 1912-1920.
341. 1947-1950.
342. 1951-1960.
343. 1961-1970.
344. 1971-1980.
345. 1981-1990.
346. 1991-1996.
347. "Staat der percelen die een expertise dienen te ondergaan" (225).
1868-1876. 1 omslag
348. "Tafel bijgevoegd bij de oorspronkelijke aanwijzende tabel van de gemeente" (211).
1870-1889. 1 omslag

349. "Schattingsfiche gebouwde percelen" (233 E).
1890-1972. 1 omslag
- 350-354. "Register der aangiften betreffende de nieuw gebouwde, weder opgebouwde of vergrote huizen en gebouwen en de veranderde of verbeterde ongebouwde eigendommen" (43).
1925-1935. 5 omslagen
350. 1925-1930, nr 464-642.
351. 1931-1932, nr 643-799.
352. 1932-1935, nr 800-915
353. 1935, nr 916-1045.
354. 1935, nr 1046-1218.
355. "Tabel der verhuurde gebouwen".
1939. 1 omslag
356. Stukken betreffende beschadigde gebouwen.
1944. 1 omslag
357. "Opgave der openbare en onderhandse burgerlijke akten, der vonnissen, enz. (219).
1947-1948. 1 omslag
358. Staat van verkopen van onroerende goederen.
1952-1958. 1 deel
359. Staat van van aard veranderende onroerende goederen, [1951-1975]. 1 omslag
360. "Tabel der gebouwde type-percelen" (233A).
1955-1968. 1 omslag
361. "Tabel der ongebouwde type-percelen" (233A bis). 1 omslag
362. Stukken betreffende de aanstelling van gemeentelijke schatters.
1959-1962. 1 omslag
363. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1974-1977. 1 omslag

B. TESSENDERLO 2

- 364-366. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 258-7940. 3 omslagen
364. Artikelnummers 258-5596.
365. Artikelnummers 5620-7499.
366. Artikelnummers 7501-7940.
367. Kadastrale leggers (212 AM-N), artikelnummers 7676-7941. 1 omslag
368. "Register van de verdaagde eigendomsveranderingen" (219A).
1893-1975. 1 deel
- 369-372. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222).
1964-1994. 4 omslagen
369. 1964-1970.
370. 1971-1980.
371. 1981-1990.

372. 1991-1994.
373. "Register van de zakelijke rechten, die voor een welbepaalde tijd werden gevestigd" (219B).
1973-1982. 1 deel
374. "Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P).
1973-1977. 1 omslag

C. TESSENDERLO 3

- 375-376. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 526-7593. 2 omslagen
375. Artikelnummers 526-5651.
376. Artikelnummers 5657-7593.
377. "Register van de verdaagde eigendomsveranderingen" (219A).
1907-1986. 1 omslag
378. "Register van de eigendommen die veranderingen hebben ondergaan en waarvan de mutatie moet worden verdaagd" (220A).
1960-1982. 1 omslag
- 379-382. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 4 omslagen
379. 1964-1970.
380. 1971-1980.
381. 1981-1990.
382. 1991-1997.
383. "Register van de zakelijke rechten, die voor een welbepaalde tijd werden gevestigd" (219B).
1971-1979. 1 omslag

D. TESSENDERLO 4

- 384-388. Kadastrale leggers (212 PM-N), artikelnummers 258-8583. 5 omslagen
384. Artikelnummers 258-5197.
385. Artikelnummers 5210-7399.
386. Artikelnummers 7406-7996.
387. Artikelnummers 8000-8398.
388. Artikelnummers 8401-8583.
389. "Lijst der hermetingsschetsen" (220A).
1941-1964. 1 omslag
390. "Register van de zakelijke rechten, die voor een welbepaalde tijd werden gevestigd" (219B).
1963-1980. 1 deel
- 391-394. "Boek voor de berekening der oppervlakten" (222). 4 omslagen
391. 1964-1970.
392. 1971-1981.
393. 1982-1990.
394. 1991-1994.

395.	"Bijgevoegde actieve aanwijzende tabel" (209 L). 1974-1975.	1 omslag
396.	"Gemechaniseerde bijgevoegde aanwijzende tabel" (209 L-P). 1976-1977.	1 omslag

ISBN 978-90-5746-768-4

